

Nr. înreg. CJH: 164.034/2024

RAPORT INTERN

Privind Probleme de mediu apărute pe fondul înmulțirii peștilor invazivi –

Lacul Sf. Ana

Prezentul raport este întocmit de ADI Csomad-Balványos

Cuprins

Tema/Problema/Sarcina.....	3
Analiza situației.....	3
Cronologia inițiativelor Consiliului Județean Harghita și ADI Csomad-Balványos	3
Concluzii.....	6
Propuneri, recomandări	6

Tema/Problema/Sarcina

În ultimii 20 de ani, calitatea apei lacului Sf. Ana s-a schimbat bazându-ne pe probele de laborator, acest fenomen este și vizibil în ultimul timp. Una dintre cauzele dovedite ale problemei de mediu sunt speciile invazive de pești din lac, mai ales carasul argintiu (*Carassius gibelio*). Procesul de alimentație a peștilor a produs răsturnarea echilibrului natural al lacului, ceea ce duce la înmulțirea algelor și la secarea prematură a lacului.

Acest proces face ca locul să-și piardă farmecul și să devină lipsit de valoare din punct de vedere turistic. Din punct de vedere legal, gestionarea problemei cade în responsabilitatea Ministerului Mediului, dar din păcate nu s-a făcut nici un demers din partea instituției.

Analiza situației

Lacul Sf. Anna este singurul lac cu crater vulcanic din Europa Central-Estică, situat în Munții Ciomatu Mare din județul Harghita. Lacul Sf. Anna a fost creat ca urmare a așa-numitului lac Maar, adică a exploziei care a avut loc în urma interacțiunii dintre lavă și apă.

Scăderea calității apei din lac și datorită carasului argintiu este transformarea timpurie a lacului în tinov, proces accelerat de înmulțirea peștilor, care a dus la o deteriorare drastică a calității apei. Lacul nu constituie mediu ideal pentru pești, dar carasul argintiu s-a adaptat bine în ciuda condițiilor nefavorabile.

Cronologia inițiativelor Consiliului Județean Harghita și ADI Csomad-Balványos

În 2019, ne-a fost atrasă atenția asupra stării deplorabile a apei lacului Sf. Ana, a fost solicitat sprijin financiar de către specialiștii implicați în proiect, la o ședință desfășurată la sediul Consiliului Județean Harghita.

Au fost prezenți reprezentanții Composesoratului din Lăzărești și a Asociației Pro Sfânta Ana în calitate de proprietar și administrator a zonei, care au raportat o deteriorare îngrijorătoare a calității apei, care s-a accelerat în ultima perioadă.

La această întâlnire au fost prezenți și reprezentanți ai instituțiilor competente (Agenția Națională pentru Arie Naturale Protejate (ANANP), Garda de Mediu Harghita, Sistemul de Gospodărire a Apelor Harghita, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, precum și cercetători (dr. Máthé István, conferențiar universitar în cadrul Universității Sapientia, Imecs István, ihtiolog, Szmolka Péter, inginer silvic).

Cercetătorii au prezentat rezultatele cercetărilor privind calitatea apei lacului în ultimii 7-8 ani. Aceștia au subliniat creșterea semnificativă a azotului și fosforului în ultimul deceniu și au vorbit despre reproducerea rapidă a algelor. Acest fenomen se "datorează" carasului argintiu invaziv, astfel, echilibrul ecologic existent a fost grav perturbat.

După cum au explicat cercetătorii, ne confruntăm cu o problemă specifică, complexă, pentru care nu există o rețetă, o soluție cunoscută, deci va fi mai dificilă rezolvarea problemei din prima încercare.

Experții implicați au prezentat metodele recomandate pentru reducerea numărului de pești, în urma cărora, Consiliul Județean Harghita a finanțat pregătirea a două studii, unul conținând tehnicile și metodele de pescuit care pot fi aplicate, iar celălalt este un studiu privind calitatea apei, a căror valoare totală este de 64.740 RON + TVA.

Anul 2020, la începutul anului, la inițiativa Consiliului Județean Harghita, a fost efectuată o vizită pe teren, la care au participat reprezentantul Asociației Pro Szent Anna, biologul Demeter László, șeful filialei județene Harghita a Agenției Naționale pentru Arie Naturale Protejate ANANP, administratorul zonei, reprezentat de Dósa Elek Levente, dr. Máthé István, conferențiar universitar la Universitatea Sapientia, ihtiologul Imecs István, inginer silvic Szmolka Péter, Szántó László și Virág György, primar, respectiv viceprimar al Comunei Cozmeni.

În cadrul vizitei pe teren și a întâlnirii de lucru menționate mai sus, au fost discutate etapele necesare și posibilitățile de finanțare a acestora, esențiale pentru salvarea lacului.

Algele s-au înmulțit în lac, iar compoziția speciilor de alge s-a schimbat.

Pentru a contracara acest fenomen, a devenit necesară reducerea populației de pești, fapt fost prezentat în detaliu de István Imecs, care a propus o metodă, ca o posibilă soluție la această problemă.

Dr. Máthé István, conferențiar universitar, a prezentat un raport despre calitatea apei lacului, evidențiind creșterea algelor și apariția algelor verzi, care sunt responsabile pentru schimbarea culorii lacului.

În cadrul întâlnirii, Borboly Csaba, președintele Consiliului Județean Harghita, a atras atenția asupra faptului că această problemă poate fi rezolvată doar prin cooperare, atât din punct de vedere profesional, cât și din punct de vedere al finanțării.

În mai 2020, a avut loc o altă întâlnire, unde, Dósa Elek Levente a prezentat rezultatele mostrelor de apă preluate în timpul iernii, subliniind că situația se deteriorează continuu.

În decembrie 2020, două studii au fost finalizate și finanțate de Consiliul Județean Harghita. Un studiu se referă la calitatea apei, celălalt cercetează metodele de îndepărtare a peștilor din lac într-un mod științific.

Pe baza acestuia, a fost făcută o încercare de prinderea a peștilor, dar din păcate metoda folosită s-a dovedit ca fiind ineficientă.

În ciuda încercărilor repetate, nu am fost sprijiniți financiar nici de autoritățile competente, nici de sectorului privat, prin urmare evenimentele au încetinit.

În anul 2021, conform documentului înregistrat cu numărul 200/2021, am organizat o altă întâlnire cu dr. István Máthé și ihtiologul István Imecs, în urma căreia proiectul a fost reevaluat și au fost actualizate ofertele financiare necesare proiectului.

În 2022, Consiliul Județean Harghita a mai făcut o încercare de a susține cauza, am inițiat un acord de colaborare, care din păcate nu a fost semnat de parteneri.

Drept urmare, Asociația de Dezvoltare Csomád-Bálványos s-a adresat Ministerului Mediului printr-o scrisoare deschisă nr. 77/2022, dar nu s-au înregistrat progrese privind acest proiect.

În anul 2022, în baza unui studiu comandat de Consiliul Județean Harghita și Asociația de Dezvoltare Csomád-Bálványos, Asociația Pro Szent Anna a demarat o tentativă de prindere a peștilor din lac, dar s-a capturat o cantitate neglijabilă de pește.

În anul 2023, Consiliul Județean Harghita și Asociația de Dezvoltare Csomád-Bálványos au făcut o nouă încercare de constituire a grupului de lucru, conform memoriului cu numărul de înregistrare 13/2023. La întâlnire au participat președintele Borboly Csaba, reprezentantul ANANP, Demeter László, reprezentantul Asociației Pro Szent Anna, Dósa Elek Levente, Mihály István, reprezentantul APM Harghita, Kopacz Emőke, reprezentantul Consiliului Județean Harghita, reprezentantul Asociației de Dezvoltare Csomád-Bálványos, János Előd Péter, dr. Máthé István, conferențiar universitar la Universitatea Sapientia, Imecs István, ihtiolog. Acordul de colaborare depus de Consiliul Județean Harghita și Asociația de Dezvoltare Csomád-Bálványos nu a fost semnat de către: reprezentantul Asociației Pro Szent Anna, Dósa Elek Levente, dr. Máthé

István, conferențiar universitar la Universitatea Sapientia, Imecs István, ihtiolog, reprezentant ANANP Demeter László.

La sfârșitul anului 2023, Am organizat un eveniment care a avut două etape și anume o inspecție pe teren, urmat de masă rotundă pentru a identifica problemele de mediu din zona Balványos-Lacul Sfânta Ana. Evenimentul a avut loc pe data de 22-23.11.2023 la Hotel Balványos.

La eveniment au participat Dl. Dan Chiru secretar de stat de la Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ing. Elena-Mădălina ION-DUCA director ABA Olt, Demeter László director ANANP Harghita, Domokos László József director APM Harghita, Ing. Hugo KRISTO director SGA Harghita, Szakács Márton președinte Composesorat Lăzărești, Dósa Elek Levente manager Asociația Sfânta Ana și delegații acestor instituții. Ne-am căzut de acord că avem de a face cu o problemă care trebuie să fie rezolvată de Ministerul Mediului și ABA Olt, am primit asigurări că se vor face demersuri în acest sens.

Concluzii

Pentru a asigura longevitatea și conservarea lacului Sf. Ana, este necesar să se ia măsurile adecvate, deoarece a devenit clar că procesul de transformare timpurie în tinov poate fi oprit numai în acest fel.

Obiectivul Consiliului Județean Harghita și al Asociației de Dezvoltare Csomád-Bálványos este de a salva această comoară naturală, fiind un important obiectiv natural și turistic al județului.

Am asigurat Ministerul Mediului și ABA Olt de sprijinul nostru în rezolvarea acestei situații.

Propuneri, recomandări

Consiliul Județean Harghita și Asociația de Dezvoltare Csomád-Bálványos este deschis la rezolvarea problemei, scopul nostru fiind restabilirea echilibrului natural al lacului.

Datorită schimbărilor accelerate, nefavorabile constatate în ultimii ani, care au transformat lacul anterior cristalin într-o stare eutrofică, cu apă verzuie, este esențial ca cercetările să fie continuate și problema să fie rezolvată în mod științific.

Deoarece echilibrul ecologic al lacului Sf. Ana este fragil, se recomandă numai intervenția profesională, bazată pe studii științifice.

Deschiderea partenerilor noștri este necesară în acest efort, aici trebuie menționat Ministerul Protecției Mediului, care are autoritate în legătură cu acest proiect, atât din punct de vedere juridic, cât și din punct de vedere financiar.

Miercurea Ciuc, 10.05.2024